

private Initiativ, men det lader sig sikkert ikke gøre i dette Øjeblik; i hvert Fald er det betydelig vanskeligere, end det var den Gang.

Saa bliver der sunget den smukke Sang om, at vi skal bygge billige Huse, for Prisen for at bo i et nyt Hus i Dag er for stor. Det har den højtærede Minister svaret paa, det har det ærede Medlem Hr. Pitzner svaret paa, og jeg vil ogsaa gerne gøre nogle Bemærkninger derom udover det, der alt er fremført. Det billige Hus kan man fremskaffe ved i høj Grad at forringe Boli- gen, og den højtærede Indenrigsminister gjorde opmærksom paa nogle Forsøg, der er gjort i den Retning, men som alle er faldet daarligt ud. Det lader sig heller ikke gøre i vort Klima at bygge Huse væsentlig anderledes end saaledes, som der nu er Tradition for herhjemme, og jeg siger: Gudskelov, at vi har en bedre Boligstand- arde her i Danmark, end man har de fleste andre Steder i den civiliserede Verden, og vi bygger bedre end de fleste andre Steder, fordi vi i det danske Ler har et Naturpro- dukt, hvoraf vor udmærkede Mursten laves, og det er et Materiale, som ikke noget Sted findes bedre, og som egner sig fortrinligt til vort Klima, og det har Aarhundreders Hævd med Hensyn til at kunne staa for Tidens Tand.

Men hvis man nu vil se rigtig paa det Spørgsmaal, saa maa man sige: Er Ny- byggeri da saa urimelig meget dyrere, end Pristallet i al Almindelighed dikterer det? Dertil vil jeg sige: Nej, det er det ikke, det at bygge koster i Dag ca. det dobbelte af, hvad det kostede før Krigen, altsaa ikke mere, end Pristallet dikterer, at det skal koste. Nu kan man jo fornuftigvis ikke for- lange, at de, der producerer Byggematerialer eller beskæftiger sig med Byggeindustrien, skal arbejde væsentlig under det Pristal, paa hvilket alle Lønninger i vort Samfund hviler, selv om jeg kan være enig med det ærede Medlem Hr. Dahlgaard og med den højtærede Indenrigsminister i, at der nok kan paavises, at Prisaftaler maaske endnu paavirker enkelte Dele af Byggemateria- lerne, saaledes at de er for dyre. Jeg skal saaledes ikke benægte, at særlig Cement synes at ligge over den Pris, der er nødven- dig, saaledes at Prisen paa Cement byder Cementfabrikkerne — som i høj Grad danner en Trust herhjemme — en For- tjeneste, som sikkert er større end nødven- digt. Det er jo for almindelige Mennesker mærkeligt at se, at dansk Cement kan leveres til en billigere Pris i Sydamerika og Kina, end vi kan købe den til herhjemme;

men spørger man om Grunden, siges der, at det er Overproduktionen, som kastes derud til en betydelig mindre Pris for over- hovedet at faa den afsat, men der sættes Penge til paa denne Cement. Dertil er at sige, at saa vilde det maaske være gunstigere at sætte Prisen, noget lavere herhjemme, saa man ikke behøvede at sætte Penge til paa den Cement, der sendes bort. Men det er maaske et indviklet Problem, som der kan gives en fornuftig Forklaring paa, og jeg skal ikke komme nærmere ind paa det nu.

Foruden Arbejdsløn og Materiale er der imidlertid i Byggeriet ogsaa noget, der hed- der Omkostningskonto, og jeg erkender, at Omkostningskontoen i Øjeblikket ligger meget højt, idet den andrager ca. 22 pCt. af, hvad den færdige Bygning koster med Grund og det hele. Dette er en Prisstig- ning, som trodser enhver Beskrivelse, og som slet ikke staaer i Forhold hverken til Pris- tallet eller til noget andet, men som ligger mange Gange over Pristallet. Den højt- ærede Indenrigsminister har baade i sin Forelæggelsestale og ogsaa i Udvalget peget paa, at han kunde ønske at forsøge paa at finde Former, hvorved denne Omkostnings- konto kunde sættes noget ned ved even- tuelt at afsætte en større Del af Statsbolig- fondsobligationerne samlet paa det uden- landske Laanemarked og støtte dette f. Eks. ved at gøre disse Obligationer eller en Del af dem fermøntede. Ved denne Foran- staltning kunde der maaske spares en Del af det store Kurstab, der haves paa disse Obligationer, og som er ganske urimeligt under Hensyn til, at de forrentes med 5 pCt. og tillige er statsgaranterede. Men ogsaa andre Omkostninger er alt for store. Kurserne paa Kredit- og Hypotekforenings- obligationerne ligger ogsaa saa langt nede; at der derved fremkommer urimelig store Omkostninger, men det er der vel ikke noget at gøre ved fra Rigsdagens Side. Dertil kommer de dyre Penge, den dyre Diskonto, de dyre Byggelaan. Her er et Omraade, hvor man maaske ved at skaffe Byggeriet billigere Betingelser at arbejde under kunde spare betydeligt, uden at det gik ud over nogen.

Saa er det blevet sagt, at naar der nu er udstedt Statsboligfondsobligationerne for et Beløb af ca. 40 Mill. Kr., som væsentlig er omsat paa det hjemlige Marked, saa kunde man derudfra drage den Slutning, at saa maatte der ogsaa kunne skaffes Penge til sekundære Prioriteter. Dertil vil jeg dog be- mærke, at de sekundære Prioriteter kan al- deles ikke sammenlignes med Statsbolig- fondens Obligationer, idet Risikoen ved